

כר :

סדר תעניות אלו פרק שלישי תענית

מסורת הש"ס

א ב ג ד ה ו ז ח ט י

י"ג כ ל מ נ ס ז ט י"ח כ"א

מוסף רש"י

בניוקין הוה. לא הוה גדולס כלל מנהל על ד' פדריס אלא תתמו בני שלטו וברובו כ. כל המנהל שלטן לא הוה אלא כבוד בניוקין. עלה היו מוכרין כל כך לדורס (סוהרוין ק"ו). בבית התרוין. כחיל יומא וכו'. עוברו דרבים. מתפלליס עלה דרבו פשוט. עביד שולטן. עשה מלמס ושם. חנינא בנחת. שאין לי זריעא כשות. שם. שבביל חנינא בנ. הוה לי מניעא בן דוסא. וימיו היה קול זה יולא (סוהרוין ק"ו). דרו בקב חורבין. מתמרסס עלה דרבו יתמלס. שם.

רבינו הנגאל

בניוקין הוה ואן מנינון טובא. וכי הוה רב יורחא טבט בראשע שכובשת ירק בקדור. ואמר לה זיתא שכבוש בטריפין. זו הוה משנה בניוקין פרח ב' הוה א חייה דרב ישוואל קא חנינא הבא. כלומר זו קושיא גזולה היא. ואן האינא מנינון י"ג מנינון בניוקין. אלא מה יעשו מנינון בניוקין. הוה רב יורחא וימא. כולו כרמי. השנינו עליו שמינת אדם. פי אכלו. קראו עליו מלישות. כדמרתנינון קרא כרין אל תחשך. אכילי. כנא שבור מלכא לצעוריה ב'. חנינא בן דוסא הוה אויל באורחא אתא מיטרא אמר רבון העולם כל העולם בנח וחנינא בעער פסק מיטרא. כי אתא לביתה אמר כל העולם בעער וחנינא בנח אתא מיטרא. אמר רב דבון גדול. דהוה פציל ביום הכיפורים יהי רצון מלפניך שאם תהיה נשנה דוחא שמונה תהיה נשמים ואל יבנן לפניך תפילת עוכרי דרכים שמתפללים לפניו הכהן הגדול. הוה לי תנינא מתפלל ופסק המטר. ועוד היה מתפלל ואל יעזרו עבד שליטן מרבית יהודה. ואל יהיו עמך בית ישראל צריכי זה לזה לפניהם. בכל יום בת קול יוצאה כל העולם כולו ניוון כשביל חנינא בני וחנינא בן דרו בק חורבין מערב שבת לערב שבת.

ה"ג בניוקין הוה. למודס לא היה גדול אלא כבוד בניוקין: שכובשת ירק בקדירה. במסכת (סוהרות) היא בפי' שמי (ב"ב) גבי ידות מיירי דקיייל (עוקין פ"א משנה א) כל ידות האוכלין אס נגעא טומאה בהן נעמא גם האוכל הכריך לידות יד מכניס ומזיל כדאמרין כהערב והרועט (חולין דף ק"ח). מכל האוכל לניבות ידות וקמי תמס אשה שהיא כובשת ירק לידות שלכן טרורין דכשהיא עולתת אומס ידות משתכרות ולי"א לטול היקרות ידות שלכן שנמשט ונפסק האוכל מן היד מחמת כבישה: כונסא. שול"ץ בלע"ז עולתת שילא המסקה שלכן ויבשו. דרך אשה ככך כובשת ירק ממים שיסתמרו לזמן מרובה: עסורין. עלתן והקלחין: ואמרי לה. כי מנהל לאחד כפרק שני ודעוקין משנה אלא שכן שטרפיהן כמרגומי עלה טרפא (כרמית ח) עלין שלהן דיינו ידות: עסורין. ידות להביא טומאה לאוכל דמו לא מוי למתוי בית יד: הויוס דרב ושילא. עומק גדול. ולא הוה נהירא ליה: סליסר מסיכא. שלש עשרה ישיבות איכא בהן מתא דגמרי מסכת עוקין: כי הוה שליף חזי מסאנא. משוס עיניו: דחוא מדי. חס ושלום בעונדי ניסי: פרי כריפא. וזרקיס אומה זה לזה (א) נייעשייה. יעשונו שילא לחון: אכוספא דסמרי. על כלי מלא תמריס אור פסולת של תמריס: איפנא אנכר פפא. ההוא יומא דעבד רב יורחא הכי: חול: דסמירא. סולת וכן עלמן מוכרין אותו: אמר לכו מעשה נסיס כו'. וזמה דלפטר להתרחק ממעשה נסיס יוטר טוב וכו' (א) דפרינא. מקוס: אקרין. הקרוני. היימי קורא נחלומי: נגאל. מלקות: איפרא סורמו. כך שנה. איפרא חן. טיפוי שדיס היה לה: מאי היא. מאי עבד להו: אימרא ליש. דכל אמת דבעי מיטרא: וימנא

דמיטרא הוה. ואפילו לא בעו נמי אחי מיטרא: שלח ליה לרבא. דלמחא ליה לרבא: אנוסינו ספרו לנו פועל פעלם בימיס בנימי קדם. שהיית מפליא להס נסיס (וי) עד דשפך מרובי דלפורי. שקלחו מים מן המרובות עד ששופטין בחזנות וירדוין וסופקין: לדיגלא. לנהר מדקל: אשני מעסק. אל משכב במטקן הליילה: כסכיני. שרלו שדים להורגו ותתכו את מטמו. והיינו דאמר' כשמיעט חולין כפרק הזרוע (דף קנ"ג). וליקרויה לרבא רבא מוף היה לא מנינו לו מיפיה בכל הש"ס אלא כזה המעשה כשיקע הגשמים בחמתו שלא ללורך: הכי גרסינן ר"פ גזר הענינא חלש לביה טעיס מידי בעא רחמי ולא אפא מיטרא: אי שרין מר חדא סינכא דייסא. מלשון שרפה חיה (פי"ג דף ט"ז). (א) סינכא מלא כף כמו מלחין סינכי (פסחים דף ק"ג). דייסא טרי"ש בלע"ז. ולחוכא קלמר ליה הכי משוס דטעיס כרישא והדר בעא רחמי: רכי מנינא בן דוסא. מנה הוה: כל העולם כולו כנענר. שמקסין מים לשדומיהן: בנחא. שאני יושב בנימי וזמיו לריך לגשמים לפי שאין לי שדות: מאי אהניא ליה ללוסיא דכין גדול. כשהיה מתפלל תפלה קלרה ביום הכפורים שהיה אומר אל יבנן לפניך תפלת עוברי דרכים דרי חנינא מעטל ליה ללוסיא דכהן גדול שאעפ"כ שמע הקב"ה תפלתי ופסיק מיטרא: שמונה. חמה כמו חמתי ראינו אור (שפיס מ"ד) מירגס יונתן בן עוזיאל שמינת: אס שמונה ספא גשומה. כשהיה חמה זכירה הארץ לגשמים מלך ומליר: כס קול יולא ואומרם כל העולם כולו. ולא גרסי' מהר מורב: קכ חרוכים מערב שכם לערב שכם. כל השנה היה ניוון כך. חסר לחס היה ומתנגלגל היה בחורבין: אקטרסא. דכר שמעלה עשן כקיקור הכנען (א) משוס

(א) סוהרוי פ"ב מ"ב מ"א, (ב) טיקין פ"ב מ"א, (ג) הירוק עקר לחוף לאגונא פי' שמינת מלחון לחורן, (ד) כרמית ח. יומא פ"ט: ימות על. סנהדרין פ"ד, (ה) וז"ל דמחא כיא ע"י"ן, (ו) וז"ל העין אשפרה פי' שפי' ספי' אמו של בר פפא, (ז) יומא ג, (ח) יומא זכ: פ"ט, (ט) שם ג, (י) כרמית ח. חולין פ"ג, (יא) וי"ן כסמדין קו: כפשי' ויע' שפי' שפי' כרמית ח. (ל) ויקרא ח"א, (מ) ופי' לעיל כ"ו, (נ) ויע' רש"י נדה כ"ד ד"ה איפרא ופי' חסי' ניטין יל. ד"ה הנימן וז"ל חסי' על פ"ט, (ס) ופי'.

תורה אור השלם

1. אלהים באונו שמענו אבותינו ספרו לנו פועל פעלת בימיס בימי קדם: חללים מר ב

הגהות הב"ח

(א) ג"כ שמינת דמד דקס"ט (ב) שם ראתו טע' עלמא למחן מיהיה באינוא לוי חסא סי' לה הנהיגה גזר הענינא בעא רחמי ולא חלש סי' כפיניתיס ביהו למחא אמי לכו סי' ע"ח היה למבני רחמי ע"כ רחמי: (ג) ר"ה ד"ה פלי סי' זו לה כמשחקין זה עם זה הסיד: (ד) ר"ה אנוטא סי' ח' מתפלל ליה נסיס אבל בעיניו לא ראינו כלומר עכשוו הדיא כפינא לוחך הסיד: (ה) ר"ה יל שרף סי' מ' שוכפת חיה אי אכיל מלך הדיא סינכא מלא קפ: (ו) ד"ה אקטרסא סי' קיקור הכנען כרי שיהיו סבורין השבנים שאומה בחור הסיד:

גליון הש"ס

גם' א"י בני דוכתה. עין חולין דף קנ"ג ע"א רש"י ד"ה טוף:

לעני רש"י

שול"ץ. מרקחת ויקות. טרי"ש. מאכל של חיטה כתיבה.

רבינו גרשום

האשה שכובשת ירק בקדירה. ונגע טומאה לקלה. אין מביאין טומאה לירוק. כיון דנכנסו בטול ליה בחורת יד. זיתים בטריפין. טורפא גמי הם ידות. אנא קיימא. בהדיא שעתא. דפרינא. מקוס. שחונה חמימה.